

4.9.2026

VN/19134/2025

VN/19137/2025

VN/19140/2025

Valtiovarainministeriön toimenpiteet Itä-Uudenmaan, Keski-Suomen ja Lapin hyvinvointialueiden arviointimenettelyihin liittyen

Valtiovarainministeriö päätti 17.6.2025 käynnistää hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 122 §:ssä säädetyn arviointimenettelyn Itä-Uudenmaan, Keski-Suomen ja Lapin hyvinvointialueilla. Menettelyjä varten kullekin hyvinvointialueelle asetettiin elokuussa 2025 mainitun lain 122 §:n 2 momentissa tarkoitetut arviointiryhmät.

Hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n 3 momentin mukaan arviointiryhmä tekee ehdotuksen hyvinvointialueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista. Lisäksi arviointiryhmän on käsiteltävä hyvinvointialuejakolain (614/2021) 6 §:ssä tarkoitettu ehdotus hyvinvointialueen muuttamisen vireillepanosta. Aluevaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n 4 momentin mukaan valtiovarainministeriö päättää arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja aluevaltuuston päätösten perusteella hyvinvointialuejakolain 8 §:ssä tarkoitetun aluejakoselvittäjän asettamisesta selvittämään hyvinvointialueen muuttamista.

Arviointiryhmien loppuraportit, jotka sisältävät arviointiryhmien ehdotukset hyvinvointialueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista sekä arviointiryhmän käsittelyn koskien hyvinvointialuejakolain 6 §:ssä tarkoitettua ehdotusta hyvinvointialueen muuttamisen vireillepanosta, on luovutettu hyvinvointialueelle ja valtiovarainministeriölle sekä annettu tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta 11.6.2026, Keski-Suomen hyvinvointialueen osalta 13.5.2026 ja Lapin hyvinvointialueen osalta 10.6.2026.

Arviointiryhmät eivät ole esittäneet hyvinvointialuejakolaissa tarkoitetun aluejakoselvittäjän asettamista. Arviointiryhmät toteavat johtopäätöksinään, että kyseisillä hyvinvointialueilla on taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset selvittää tehtävistään sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palveluiden järjestäjänä. Arviointiryhmien loppuraporteista ilmenee, että kunkin hyvinvointialueen aluevaltuustot ovat sitoutuneet sellaisiin toimenpiteisiin ja suunnitelmiin, joiden tuloksena Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Lapin hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä olisi katettu vuoden 2031 lopussa ja Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2030 lopussa. Tämän toteutuminen edellyttää, että alue pitäytyy kunkin arviointiryhmän loppuraportissa kuvattuun nettokäyttökustannusten kehityksensä koko kyseisen suunnitelmakauden ajan.

Valtiovarainministeriö merkitsee tiedoksi Itä-Uudenmaan, Keski-Suomen ja Lapin hyvinvointialueiden arviointiryhmien loppuraportit ja toteaa, että edellä esitetyn perusteella ei ole tarpeen asettaa hyvinvointialuejakolaissa tarkoitettua aluejakoselvittäjää Itä-Uudenmaan, Keski-Suomen tai Lapin hyvinvointialueille. Valtiovarainministeriö toteaa edelleen, että ratkaisu aluejakoselvityksen tarpeellisuudesta kyseisillä hyvinvointialueilla voidaan jatkossa tehdä myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä, jos hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittamat toimenpiteet eivät ole toteutuneet ja kyseisen lain 123 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Valtiovarainministeriö voi myös käynnistää uudelleen hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittaman arviointimenettelyn, jos lain 123 §:n 1 momentin edellytykset täyttyvät tai sosiaali- ja terveysministeriö tekee valtiovarainministeriölle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 27 §:ssä tarkoitetun aloitteen.

Hyvinvointialueen talousarvio ja -suunnitelma on hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n 3 momentin mukaisesti laadittava siten, että ne toteuttavat aluevaltuuston päätöksiä toimenpiteistä. Toimenpiteistä raportoidaan neljännesvuosittain osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä sekä mainitun lain 13 a §:ssä tarkoitetussa neuvottelussa. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys toimenpiteiden toteutumisesta ja riittävytydestä tilikaudella. Hyvinvointialueen on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Hyvinvointialueesta annetun lain 124 §:n mukaan siihen saakka, kun aluevaltuuston päättämät 122 §:n 3 momentissa tarkoitetut toimenpiteet jatkuvat, hyvinvointialueen viranomaisen saa tehdä päätöksen, jolla olisi merkittäviä, pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen tai joka olisi 122 §:ssä tarkoitetun arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten vastainen, vain jollei päätöstä välttämättömistä syistä ja asian kiireellisyyden vuoksi voida lykätä. Hyvinvointialueen on annettava kyseiset päätökset valtiovarainministeriölle tiedoksi.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Osastopäällikkö, ylijhtaja

Ville-Veikko Ahonen

Jakelu

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

VN/19134/2025-VM-40

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: